

องค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบที่ดี

ชื่อ นายสมบัติ ชาวไร่ปรมาณ

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑/๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยทรายเหนือ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๑๒๐

ต้นแบบสาขา อ้อยโรงงาน

รายละเอียด/ประวัติ/ประสบการณ์/ความคิดริเริ่ม

นายสมบัติ ชาวไร่ปรมาณ เดิมเป็นคนอำเภอปรมาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่ออายุ ๒๓ ปี ทำงานเป็นพนักงานบริษัท ฝ่ายส่งเสริมพัฒนาอ้อยปรมาณบุรี ทำอยู่ ๗ ปี ได้ลาออก ประกอบกับนิสัยส่วนตัวชอบและรักอาชีพการเกษตร จึงเลือกที่จะประกอบอาชีพทำไร่อ้อย แรกเริ่มทำไร่อ้อย ๑๐๐ ไร่ ซึ่งเป็นที่เช่า ในปัจจุบันทำไร่อ้อยทั้งหมด ๑,๗๐๐ ไร่ เป็นของตนเอง ๖๐๐ ไร่ และเช่า ๑,๑๐๐ ไร่ พื้นที่อยู่ในเขตหัวหิน อำเภอชะอำ และอำเภอกำแพง มีประสบการณ์ และพัฒนาพื้นที่ปลูกอ้อยเป็นอาชีพหลักเป็นอย่างเดียว ความคิดริเริ่มในกาทำอ้อย

- มีการพัฒนาประยุกต์ใช้เครื่องมือเครื่องจักรเพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่
- การปลูกแบบน้ำหยด+ปุ๋ยไปพร้อมกับท่อนพันธุ์อ้อยที่จะปลูก
- พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตอ้อยอย่างต่อเนื่อง ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ ๑๑ ตัน (เขตน้ำฝน) ผลผลิตที่เคยได้สูงสุดไร่ละ ๑๘ ตัน (ระบบน้ำหยด)

การปลูกจะทำการปลูกข้ามแล้ง (ช่วงกุมภาพันธ์ – มีนาคม) ปลูกประมาณ ๒๕% ของพื้นที่ ที่จะปลูก เป็นพื้นที่ ที่ทิ้งไว้เพื่อปรับพื้นที่บางส่วนและพื้นที่ตัดอ้อยต้นฤดูหีบ การให้น้ำแบบระบบน้ำหยด การไถดอ อ้อยจะมีการไถดอ ๓-๕ ครั้ง

การบำรุงรักษา เมื่อตัดอ้อยเสร็จแล้วทำการลงรีเปอร์ พรวนร่องใส่ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่เหมาะสม ฉีดยาฆ่าวัชพืช ใส่ปุ๋ยรอบ ๒ ช่วงเดือนสิงหาคม และไม่มีมีการเผาใบอ้อย (ใช้รถตัด)

องค์ประกอบสำคัญในการปลูกอ้อย

๑. การบริหารจัดการแปลง
๒. การเตรียมดิน
๓. การคัดเลือกพันธุ์
๔. วิธีการปลูก
๕. การใส่ปุ๋ย
๖. การเก็บเกี่ยว

เคล็ดลับการปลูกอ้อย

๑. ปลูกอ้อยข้ามแล้ง
๒. วิเคราะห์ดินก่อนปลูก
๓. ไถระเบิดชั้นดินดาน
๔. ปลูกอ้อยร่องคู่
๕. ให้น้ำแบบระบบน้ำหยด
๖. ใส่ปุ๋ยให้เหมาะสม
๗. เพิ่มจุลินทรีย์ในดิน

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เป็น Smart Farmer

๑. ความเป็นผู้นำและการเสียสละเพื่อส่วนรวม
๒. เป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ ศึกษาดูงานของเกษตรกรชาวไร่อ้อยและบุคคลทั่วไป
๓. มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
๔. เป็นผู้สนับสนุนการลดการเผาอ้อยก่อนตัดอ้อยเข้าสู่โรงงาน โดยใช้เครื่องจักรกลในการเก็บเกี่ยวแทนการใช้แรงงานคน
๕. มีความรักและห่วงหาพันที่ดินและอาชีพการเกษตร
๖. เป็นผู้มีความกระตือรือร้นแสวงหาความรู้ใหม่ๆ

นายพีระพล อ้อยเงิน

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ผู้ถอดองค์ความรู้

องค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ

เรื่อง การใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ชื่อ นายเชียม พูลสวัสดิ์

ที่อยู่บ้านเลขที่ ๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลดอนขุนห้วย อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

รายละเอียด/ประวัติ/ประสบการณ์/ความคิดริเริ่ม

นายนายเชียม พูลสวัสดิ์เป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านประจำหมู่ที่ ๖ บ้านใหม่พัฒนา ตำบลดอนขุนห้วย อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และมีอาชีพเกษตรกรทำนา และเลี้ยงสัตว์

การดำเนินงาน มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านดินปุ๋ย เพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร มีการเก็บตัวอย่างดิน การวิเคราะห์ดิน และได้ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ของดิน มีการจัดทำแปลงเรียนรู้และจุดสาธิตการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต/สาธิตการวิเคราะห์ดินโดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม รู้จักการแก้ปัญหาดิน ซึ่งปุ๋ยเป็นธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืช แต่เดิมนั้นการทำเกษตรไม่ต้องการใส่ปุ๋ย เนื่องจากสภาพทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์ แต่ปัจจุบันการใช้ที่ดินติดต่อกันมานาน โดยไม่มีการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้เกิดปัญหาดินเสื่อมโทรม เกษตรกรจึงใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้พืช

การลดต้นทุนการผลิตข้าว มีแนวทางปฏิบัติ คือ

๑. ต้องใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่
๒. ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ อัตราส่วนที่เหมาะสม จำนวน ๑๒-๑๕ กก./ไร่
๓. ต้องลดการใช้ปุ๋ยเคมี ใช้ตามค่าวิเคราะห์ดิน
๔. ต้องลดการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ควรใช้ให้ถูกวิธี ถูกชนิดและปริมาณที่ถูกต้องร่วมด้วยการใช้สารชีวภัณฑ์ และชีววิธีควบคุมศัตรูข้าวด้วยวิธีผสมผสาน ทำการสำรวจตรวจนับแมลงศัตรูข้าวในแปลงนา อย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบจำนวนมาก ถึงระดับที่จะทำให้เกิดการระบาดและทำลายผลผลิต จึงป้องกันกำจัด
๕. เก็บเกี่ยวในระยะพลับพลึง ๒๕-๓๕ วันหลังข้าวออกดอก เพื่อลดการสูญเสียระหว่างการเก็บเกี่ยว และหลังการเกี่ยวเกี่ยว

ในการจะปรับปรุงดินให้ดีขึ้นเพื่อเพิ่มผลผลิต สามารถทำได้หลายวิธีผสมผสานกัน ได้แก่ การปลูกพืชหมุนเวียน ไม่เผาตอซัง ถ้าดินเป็นกรดมากเกินไป สำหรับพืชที่ปลูก ต้องปรับค่าความเป็นกรดของดินเสียก่อน โดยใช้หินปูนบดหรือปูนมาร์ล ใช้ปุ๋ยพืชสดหมักพางหลังการเก็บเกี่ยว ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ได้ ก่อนการใช้ปุ๋ยเคมี เราควรจัดการดินเสียก่อน ในกรณีการปลูกข้าว ถ้าดินมีค่าความเป็น กรด-ด่าง (pH) ต่ำกว่า ๔ ดินเป็นกรดรุนแรงต้องใช้ปูนมาร์ลเพื่อแก้ความเป็นกรดของดินเสียก่อน กำจัดวัชพืชรากก่อนการใช้ปุ๋ย เพื่อไม่ให้วัชพืช

แย่งปุ๋ยไปจากพืชที่ปลูก ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ที่เราทำไว้ใช้เอง และไถกลบ ไม่เผาฟางข้าว ตอซังข้าว หรือเศษพืชต่าง ๆ และไถกลบพืชตระกูลถั่ว ปอเทือง ถั่วพรี้า สลับกับพืชหลัก

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เป็นผู้มีองค์ความรู้และได้รับคัดเลือกเป็น อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

๑. ความเป็นผู้นำและเสียสละเพื่อส่วนรวม
๒. ความเป็นผู้มีทักษะชำนาญในการปลูกข้าว จนเป็นแบบอย่างแก่เกษตรกรท่านอื่นๆ
๓. มีความคิดริเริ่ม และเป็นผู้ทดลองวิธีการต่าง ๆ กับตนเองก่อนเผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่
๔. ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน กรมการข้าว ฯ
๕. มีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร

ผู้ถอดองค์ความรู้ถ่ายทอดจากรุ่นพี่ ชาญจารุ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

องค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ

เรื่อง เทคนิคการลดต้นทุนการผลิตข้าว

ชื่อ นางประไพ เนียมทอง

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๗๓ หมู่ที่ ๘ ตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

รายละเอียด/ประวัติ/ประสบการณ์/ความคิดริเริ่ม

เนื่องจากการทำนาในปัจจุบันมีต้นทุนการผลิตที่สูงทำให้ไม่คุ้มกับผลผลิตที่ได้รับ สาเหตุมาจากการใช้ปัจจัยการผลิตไม่เหมาะสมกับพื้นที่ จึงทำให้มีต้นทุนที่สูง จึงได้วิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้ต้นทุนการทำนามีต้นทุนสูง และได้พบสาเหตุ คือ ในเรื่องการใช้เมล็ดพันธุ์ การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้สารเคมี และปัจจัยอื่น ๆ ที่เราไม่สามารถควบคุมราคาได้คือ ในเรื่องน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ปัจจัยที่มีราคาแพงที่เราควบคุมได้คือ การปฏิบัติของชาวนาจึงใช้เทคนิคการลดต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

๑ การจัดการเมล็ดพันธุ์

๑.๑ การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ เราต้องเลือกเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดี ให้ผลผลิตสูง มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ มีความต้านทานโรคและแมลง และที่สำคัญ ต้องตรงกับความต้องการของตลาด โดยการสั่งซื้อเมล็ดพันธุ์มาจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เป็นช่องทางราชการและเชื่อถือได้มีการรับรองพันธุ์

๑.๒ อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ แต่เดิมจะใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มากเกินไปเกินความจำเป็น เพราะคิดว่าหว่านเผื่อ นก หนู เผื่อเมล็ดที่ไม่งอก แต่เราใช้เมล็ดพันธุ์ที่ดี ก็สามารถลดการใช้เมล็ดพันธุ์ลงได้ ใช้ให้เหมาะสมก็สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ และจะทำให้ข้าวเจริญเติบโตได้ดี มีความเหมาะสม สม่าเสมอ และยังช่วยลดการเกิดโรคและแมลง ทำให้ผลผลิตสูง จะใช้เมล็ดพันธุ์อยู่ที่ ๒๐-๒๕ กก./ไร่ ลดลงจากเดิม ๑๕ กก./ไร่

๒. การปรับปรุงบำรุงดิน

๒.๑ การไม่เผาตอซัง หลังจากการเก็บเกี่ยว ทำการไถกลบตอซังและหมักฟางข้าวใช้น้ำหมักชีวภาพ พด.๒ เพิ่มจุลินทรีย์ในดิน ใช้น้ำหมักชีวภาพอัตรา ๕-๑๐ ลิตร/ไร่ ไถดินสลายฟางข้าวหมักไว้ ๗-๑๐ วัน จึงไถคราดเตรียมดิน

๒.๒ การใช้ปุ๋ยพืชสด โดยการปลูกปอเทือง โดยการหว่านปอเทืองขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่ และเมื่อออกดอกก็ไถกลบเพื่อเป็นการปรับปรุงหน้าดิน

๒.๓ การใช้ปุ๋ยคอก-ปุ๋ยหมัก โดยการใช้ขี้วัวและปุ๋ยหมักที่ได้จากการหมักปลาทะเล และเศษอาหารที่เหลือจากครัวเรือน นำมาหมักไว้เมื่อได้ที่ ก็นำมาใช้ ถ้าเป็นปุ๋ยคอกก็หว่านให้ทั่วแปลงนา และทำการไถกลบ การใช้ปุ๋ยน้ำหมักก็จะเปิดน้ำเข้านา และเทน้ำหมักลงไปกับน้ำที่เปิดเข้านา

๒.๔ การใช้ปุ๋ยเคมี ก็จะมีการวิเคราะห์ดิน เพื่อดูว่าดินขาดธาตุอาหารตัวไหน ก็จะใช้ได้ถูกต้อง ตามค่าวิเคราะห์ดิน ใส่ให้ถูกเวลา ถูกสูตร ก็เป็นการลดต้นทุนได้

๓. การบริหารศัตรูพืช

การบริหารศัตรูพืชก็จะเริ่มตั้งแต่การเตรียมดิน โดยการขักร่องน้ำ เพื่อควบคุมการหวานเมล็ดพันธุ์ข้าว การหวานปุ๋ย การระบายน้ำ ลดการระบาดของศัตรูพืชได้ จะมีการสำรวจระบบนิเวศน์ ในนาข้าว มีการตรวจนับแมลง และมีการใช้สารสกัดสมุนไพร สารสะเดา และมีการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาป้องกันกำจัดเชื้อรา ตั้งแต่การแช่เมล็ดพันธุ์ข้าว คลุกเมล็ดพันธุ์ข้าว ลดการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรค และแมลงได้อีกวิธีหนึ่ง

สรุปผลที่ได้รับจากการลดต้นทุนการผลิต จากการใช้เมล็ดพันธุ์ การปรับปรุงบำรุงดิน การลดการใช้สารเคมี ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้เป็นที่น่าพอใจ และจะพยายามทำให้เกษตรกรทั่ว ๆ ไปมองเห็นถึงการลดต้นทุนการผลิตข้าว เป็นแปลงเรียนรู้ต่อไป

ผู้ถอดองค์ความรู้

นางมณี ขาวทอง

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

ถอดองค์ความรู้ของประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบ้านลาดจังหวัดเพชรบุรี

๑. เรื่องการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตข้าว

๒. ชื่อเกษตรกรเจ้าขององค์ความรู้

นายบรรพต มามาก

เกิดวันที่ :

๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๘ อายุ ๕๒ ปี

สถานที่เกิด :

บ้านเลขที่ ๖๑ หมู่ ๕ ตำบลถ้ำรงค์

อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

หมายเลขบัตรประชาชน : ๓-๗๖๐๖-๐๐๑๗๖-๔๖-๙

เชื้อชาติ :

ไทย

สัญชาติ :

ไทย

นับถือศาสนา :

พุทธ

ปัจจุบันอยู่ :

บ้านเลขที่ ๖๑/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลถ้ำรงค์

อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ :

๐๙๓-๐๖๗๖๓๗๑,๐๙๗-๒๒๕๑๓๖๒

๓. ความเป็นมา

๓.๑ ประวัติครอบครัว ประกอบอาชีพทำนา สมรสกับนางวันนา แก้วถาวร มีบุตรและธิดา จำนวน ๑ คน ได้แก่

- นางสาวปิยาภรณ์ มามาก

๓.๒ ประวัติการศึกษา

- จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี จากอำเภอมืองเพชรบุรี

หลังจากจบการศึกษาเริ่มเข้าทำงานโรงงานน้ำตาลที่ตำบลท่ากระเทียมจนถึงปี ๒๕๔๙ โรงงานน้ำตาลได้ย้ายไปตั้งโรงงานที่ประเทศลาว ช่วงว่างงานได้ออกเล่นดนตรี โดยรับงานอิสระ และต่อมาเริ่มสนใจอาชีพทำไร่ ทำสวน และปลูกผัก เลยตัดสินใจปลูกผักอย่างจริงจัง โดยเฉพาะ แตงกวา มะเขือเปาะ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ด้วยความตั้งใจจริง กอปรกับเป็นคนตั้งใจที่จะให้งานประสบความสำเร็จ และเริ่มมีความชำนาญในการปลูกผัก และริเริ่มหาข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้รู้และผู้ประสบความสำเร็จในชุมชน จนปลายปี ๒๕๔๙ เริ่ม

ปลูกถั่วฝักยาว เนื้อที่ประมาณ ๔ ไร่ และได้คำปรึกษาจาก บริษัทศรแดง ซ่อฟ้า ฯลฯ ได้ให้คำแนะนำเป็น
อย่างดี จนประสบความสำเร็จจากการปลูกผักในระยษนั้น และมีเงินพอแต่งงาน จัดซื้อมีเครื่องมือวัสดุ
อุปกรณ์การเกษตรในประกอบอาชีพ และมีเงินเหลือปลูกบ้าน อาชีพเริ่มมีความมั่นคงมากขึ้น

ต่อมาในปี ๒๕๕๐ เริ่มสนใจที่จะปลูกข้าว และมีประธานศูนย์ของศูนย์ข้าวชุมชนในช่วงนั้นคือ นาย
พุด พูลพิพิธ ได้ชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไร่มะขามโดยได้สมัครเป็นสมาชิกของกลุ่ม
หลังจากเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไร่มะขาม ตนเองได้สนใจศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะ
เรื่องข้าว เรื่องดิน เรื่องน้ำ โดยได้นำดินที่เกษตรกรทำนาแต่ละตำบลของอำเภอบ้านลาดทั้งอำเภอ มาใส่
กระถางทดลอง และปลูกพันธุ์ข้าวเพื่อทดลองว่าดินแต่ละชนิดเหมาะสมกับข้าวพันธุ์ใดบ้างจะได้รู้คุณสมบัติ
ของเมล็ดพันธุ์แต่ละชนิด และได้มีการนำพันธุ์ข้าวไบเออร์ ชื่อพันธุ์ อะไรซ์ ได้นำลงสู่แปลงทดลองของบริษัท
ได้นำเมล็ดพันธุ์มาเพาะประมาณ ๓ กิโลกรัมต่อไร่ ได้ผลผลิต ๑๑,๐๐ ต่อไร่ จนเป็นที่ฮือฮา ของเกษตรกรใน
ตำบลไร่มะขามและตำบลใกล้เคียง จนเป็นต้นเหตุให้นำแนวคิดไปสู่การปรับปรุงพันธุ์อย่างจริงจัง ในปี ๒๕๕๑
ผ่านมหาวิทยาลัยศิลปกร โดยได้อาจารย์เป็นที่ปรึกษา คืออาจารย์พรณิภา ณ เชียงใหม่ และได้
ประสานงานกับศูนย์วิจัยข้าวสุพรรณบุรี ให้มาให้ความรู้ในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวที่ อบต.ไร่มะขาม โดยได้
ปรับปรุงพันธุ์จนประสบความสำเร็จ โดยใช้ชื่อว่า พันธุ์อุไร ๑ และได้มีการปรับปรุงออกมาอย่างต่อเนื่อง

ในปี ๒๕๕๓ ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวมาประมาณ ๑๐ กิโลกรัม มาทดลองในแปลงใหญ่ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน
ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ ๘ กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตที่ได้ ๑,๔๗๐ กิโลกรัมต่อไร่ความชื้นอยู่ที่ ๑๕ เปอร์เซ็นต์ และด้วย
ปัญหาขาดงบบริหารงานของกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชน กลุ่ม ฯ เลยตัดสินใจ ติดต่อรายการตามทันเกษตร ของช่อง
๗ สี ให้มาถ่ายทำพันธุ์ข้าวพันธุ์ใหม่ของเพชรบุรี จนได้ออกรายการผ่านจอทีวี ได้เงินมาพอบริหารงานกลุ่ม
จนกลุ่ม ฯ มีชื่อเสียงมาจนถึงปัจจุบัน เกษตรตำบลในตอนนั้นคือ คุณอุไรวรรณ กาลปักษ์ และได้ตั้งชื่อพันธุ์
ข้าวตามนั้น ตลอดจนมีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวออกมาตลอดเวลา

๔. องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และงานที่ภาคภูมิใจ

สิ่งที่ภาคภูมิใจในการทำงานโดยได้นำองค์ความรู้ที่สั่งสมมาจากประสบการณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง
และชุมชน คือ การปรับปรุงพันธุ์ข้าว เป็นของกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชน ชื่อพันธุ์ข้าว พันธุ์อุไร ๑ พันธุ์ไร่มะขาม ๑
พันธุ์ ปีชีข้าวหอม พันธุ์เพชรบุรี ๑ พันธุ์เหรียญทอง พันธุ์เหรียญเงิน

สิ่งที่ภาคภูมิใจคือการพากลุ่มเข้าประกวด ได้รับรางวัลระดับจังหวัด เมื่อปี ๒๕๕๑ ได้ที่ ๒ ของจังหวัด และใน
ปี ๒๕๕๒ ได้ประกวดอีกครั้ง ได้ที่ ๑ ระดับจังหวัด และได้ที่ ๒ ระดับเขต ในปี ๒๕๕๓ ได้ส่งประกวดได้ที่ ๑
ระดับเขต และได้ที่ ๒ ระดับประเทศ หลังจากนั้นมาได้หยุดส่งประกวด เพื่อเตรียมความพร้อมข้อมูลเพื่อจะ

เข้าประกวดในรอบใหม่ จนในปี ๒๕๕๕ เริ่มประกวดอีกครั้ง จนได้รับรางวัลระดับประเทศ และกลุ่ม
สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ ๓,๐๐๐ ตันต่อฤดูกาล
สูตรเพิ่มผลผลิตโดยการบ่มเมล็ดพันธุ์ข้าว ใช้เชื้อไตรโคเดอร์มาเพาะเลี้ยงสปอร์ในกากน้ำตาล ของคุณ
บรรพต มามาก

1. กากน้ำตาล ๑ ลิตร
2. น้ำเปล่าต้มสุก ๓๐ ลิตร

นำวัตถุดิบทั้งหมดมาผสมรวมกันโดยนำกากน้ำตาล ๑ ลิตร ละลายน้ำเปล่าต้มสุก ๓๐ ลิตรปิดฝา
ทิ้งไว้ประมาณ ๑ เดือน การนำมาใช้ให้นำเชื้อไตรโคเดอร์มาที่หมักกับกากน้ำตาล ๑๐ ซีซี ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
ฉีดพ่นในนาข้าวในช่วงเย็นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของไตรโคเดอร์มา

สูตรไล่แมลงใช้จาวปลวก มาเพาะเลี้ยงขยายเพื่อให้ได้จุลินทรีย์ที่แข็งแรงผสมกับฮอร์โมนรกหมู
มีสูตรดังนี้

1. รกหมูหมักแล้ว ๑ ลิตร
2. นมสดหมัก ๑ ลิตร
3. น้ำข้าวข้าว ๑ ลิตร
4. เลือดหมัก 1/2 ลิตร
5. ผงชูรส ๑ ชอง
6. ฮอร์โมนจากมูลสัตว์ ๑ ลิตร
7. น้ำส้มควันไม้ ๑ ลิตร

วิธีใช้ นำวัตถุดิบทั้งหมดจากข้อ ๑ - ๗ มาผสมรวมกันในภาชนะปิดฝาไว้ กรองเอาแต่น้ำที่ได้จากการผสมทั้ง
๗ อย่าง แล้วนำไปใช้ โดยใช้ฮอร์โมน ๒ ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร เป็นการไล่แมลงศัตรูในนาข้าว

๕. สรุปองค์ความรู้ที่ใช้

๕.๑ การผลิตนำความรู้ที่สั่งสมประสบการณ์มาผนวกกับระบบการจัดการและเทคโนโลยีในระบบการ
บริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว อีกทั้งมีการลดต้นทุนการผลิต โดยมีการใช้สารชีวภัณฑ์ร่วม
ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช มีการทำปุ๋ยน้ำหมักฮอร์โมนและน้ำหมักไล่แมลงไว้ใช้เอง

เทคนิคการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตข้าว

-เดือน กรกฎาคม - สิงหาคมเริ่มต้นฤดูกาลทำนา โดยการใช้ไถไถดินในนา ขั้นตอนสำคัญคือการ
ปล่อยน้ำเข้านา ให้น้ำชุ่ม เพื่อให้ดินนุ่ม หลังจากนั้นในนมหมักกับน้ำข้าวข้าว ฉีดให้ทั่วแปลงนา นำรำ
ละเอียด ๕ กิโลกรัมต่อไร่เพื่อเลี้ยงและขยายไส้เดือนในแปลงเพิ่มมากขึ้น

- หวานปอเทืองและถั่วเขียวพร้อมกับข้าว ทั้ง ๓ ชนิด เมื่อเวลาปล่อยน้ำเข้านาปอเทืองและถั่วเขียวจะตายกลายเป็นปุ๋ยย่อยสลายไปเอง

-เดือน สิงหาคม – กันยายน ใช้ปุ๋ยสูตร ๕ – ๘ -๙ โดยนำแม่ปุ๋ยมาผสมกันใส่เพื่อบำรุงต้นข้าวและช่วยให้ข้าวแตกกอมากขึ้น

- เดือนสิงหาคม – กันยายน ปล่อยແຫນແຕງໃນແປລงນາ และปล่อยปลาเลี้ยงในนาข้าว เช่น ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลานิล เป็นต้น

-เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม ช่วงก่อนการเก็บเกี่ยวข้าว ปล่อยน้ำออกจากแปลงนา เพื่อให้ข้าวสุกแก่ในระยะพลับพลึง

-เดือนธันวาคม เริ่มทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ หวานปอเทืองอีกครั้งเพื่อให้ปอเทืองได้รับความชื้นจากดิน เกลี่ยฟางข้าวคลุมเพื่อให้ปอเทืองขึ้น หลังจากนั้น ประมาณ ๔๕ วัน ทำการไถกลับ ถ้าต้นปอเทืองไม่สมบูรณ์ให้ปล่อยปอเทืองออกดอก

๕.๒ การตลาด นายบรรพต มามาก ได้ส่งผลผลิตขายผ่านระบบออนไลน์ มีการแปรรูป โดยใช้โรงสีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลไร่มะขามโดยใช้สะพานที่ว่า ผลิตเอง จัดการเอง ขายเอง สินค้ามีมาตรฐาน มีเอกลักษณ์อัตลักษณ์ เฉพาะถิ่นของตนเอง

๖. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ต้องพิจารณาในการที่จะลงทุนประกอบอาชีพ ควรมองไปข้างหน้า มองภาพในระยะยาวและควรตั้งเป้าหมายให้สูงไว้ก่อน

- นำประสบการณ์ในอดีตมาคิดทบทวนในการทำงานเพื่อหาแนวทางที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น โดยใช้เทคนิคภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต

- การทำงานควรมีการเชื่อมโยงร่วมกับเครือข่ายทั้งที่เป็นเกษตรกรด้วยกัน และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวข้อง ย่อมจะทำให้การทำงานมีความสะดวกและโอกาสที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ก็จะเป็นไปได้มากขึ้น

๗. แนวคิดในการทำงาน

- ก่อนเริ่มการทำงานเกษตรกรของพืชแต่ละประเภท ควรให้ความสำคัญเบื้องต้นของการพิจารณาพื้นที่ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ แล้วค่อยคำนวณต้นทุน ขาดทุน กำไร ประเมินความเสี่ยงในด้านการผลิต แรงงาน ปุ๋ย ยาและสารเคมี ตลาดรับซื้อ แหล่งเงินทุน เวลา เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จ พร้อมกับอุปกรณ์เครื่องจักรว่าความพร้อมหรือไม่เช่นกัน

๘. หลักคิดในการประกอบอาชีพการเกษตร

- งานด้านการส่งเสริมการเกษตรในปัจจุบันนั้นต้องการให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มคุณภาพของสินค้าเกษตร

- การส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรให้เกิดความยั่งยืนและมั่นคง และการบริหารงานให้มีความเป็นเอกภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้

๙. รูปภาพประกอบการดำเนินงานของประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบ้านลาด

รูปที่ ๑ แปลงนาของนายบรรพต มามาก

รูปที่ ๒ เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว

รูปที่ ๓ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว

รูปที่ ๔ นักศึกษาทำการวิจัยเมล็ดพันธุ์ข้าว

รูปที่ ๕ ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ

รูปที่ ๖ แปลงนาเครื่องโยนกกล้า

รูปที่ ๗ แปลงนาเครื่องโยนกกล้า

๑๐. ที่มาของข้อมูล (ผู้รับผิดชอบการจัดทำข้อมูลการถอดองค์ความรู้)

ชื่อ.....นายไพโร สว่างรุ่ง.....ตำแหน่ง.....นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

แบบจัดเก็บองค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน (แผ่นที่ ๑)

องค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน เรื่อง การลดต้นทุนการผลิตข้าว

เจ้าของความรู้ชื่อ นายสรนันท หนทาน

ตำแหน่ง ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ระดับอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

สังกัด บ้านเลขที่ ๑๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

วันที่บันทึกความรู้ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ	ชื่อแนะนำ/เอกสารอ้างอิง/ คู่มือต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับ ปฏิบัติงานในกิจกรรมนั้น เช่น พ.ร.บ. ระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน (ฉบับที่... มาตรา...วรรค...บรรทัดที่...) /ข้อพึงระวัง
<p>๑. การเตรียมดิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไถกลบตอซัง พร้อมฉีดพ่นสารเร่งการย่อยสลายตอซัง และใส่ปุ๋ยคอก อัตรา ๑,๐๐๐ กก./ไร่ <p>๒. พันธุ์ข้าว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้พันธุ์ข้าวสุวรรณ ๑, ก.ข.๓๑ ซึ่งได้ผลผลิตสูง ในพื้นที่ โดยใช้พันธุ์ขยายจากหน่วยงานราชการ และ ขยายพันธุ์เพื่อปลูกเองไม่เกิน ๒ ช่วง ก่อนปลูก แซ่ข้างนอก และคลุมเชื้อโตโคเตอร์มา <p>๓. การปลูก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าวแทนการหว่าน ลดเมล็ดพันธุ์ข้าวจาก ๒๐ - ๒๕ กิโลกรัม/ไร่ เหลือ ๘ กิโลกรัม/ไร่ <p>๔. การดูแลรักษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ของดิน - ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยน้ำหมัก - ใช้น้ำหมักสมุนไพร ป้องกันกำจัดศัตรูข้าว - สำรวจตรวจนับศัตรูธรรมชาติ และป้องกันกำจัดโดยวิธีผสมผสาน 	
<p>ผู้บันทึกความรู้ ชื่อ - สกุล นายนิพนธ์ บุตรเมือง ตำแหน่งเกษตรอำเภอหนองหญ้าปล้อง รักษาราชการแทนเกษตรอำเภอท่ายาง</p> <p>สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี</p> <p>ติดต่อได้ที่ บ้านเลขที่ ๖๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี โทร. ๐๘-๗๙๐๔-๘๔๙๘</p>	

แบบจัดเก็บองค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน

องค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน เรื่อง ชีวิตปลอดภัยเมื่อใช้สารชีวภัณฑ์

เจ้าของความรู้ชื่อ นางทูน เคี่ยมพันธ์

ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ม.๓ ต.ทับคาง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี

อกม.ระดับตำบลทับคาง , ประธานศูนย์จัดการดินและปุ๋ยระดับจังหวัด

ประธานศูนย์จัดการดินและปุ๋ยตำบลทับคาง , ประชาสัมพันธ์ ศพก.อำเภอเขาย้อย

เลขานุการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลทับคาง

วันที่บันทึกองค์ความรู้ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีการปฏิบัติ	สัมภาษณ์ องค์ความรู้
<p style="text-align: center;">วิธีผลิตรายละเอียดวิธีปฏิบัติ (ราเขียว)</p> <p>วิธีการหุงข้าวเพื่อขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา (ราเขียว)</p> <ul style="list-style-type: none"> - หุงปลายข้าวด้วยหม้อหุงข้าวไฟฟ้า ใช้ข้าว ๓ ส่วน น้ำ ๒ ส่วน หรือ ข้าว ๒ ส่วน น้ำ ๑ ส่วน - ปลายข้าว ๖๐๐ กรัม ใส่ น้ำ ๐.๕ ลิตร จะได้ข้าวสุกประมาณ ๑ กก. - ตักปลายข้าวสุกขณะร้อน ประมาณ ๒ ทัพพี ใส่ถุงพลาสติกทนร้อนขนาด ๖*๑๒ นิ้ว หรือประมาณถุงละ ๒๕๐ กรัม รอให้ข้าวเย็นจึงใส่เชื้อ <p>ใส่หัวเชื้อเชื้อราไตรโคเดอร์มา (ราเขียว)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เหยาะหัวเชื้อ ๑-๒ เหยาะ ลงในถุงข้าวที่พออุ่นๆ บริเวณที่สะอาดและลมสงบเพื่อลดการปนเปื้อน - ใช้ยางรัดปากถุง ให้แน่น หรือใช้ลวดเย็บกระดาษ แล้วเขย่าให้เชื้อกระจายทั่วทั้งถุง - ใช้เข็มแทงไม่น้อยกว่า ๓๐ รู * กระจายข้าวในถุง ไม่วางซ้อนกัน ดึงกลางถุงไม่ให้แน่นข้าว <p>หมายเหตุ : สามารถประยุกต์ใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชนได้ อาทิ ข้าว อาจจะเป็น ข้าวสาร ข้าวเปลือก หรือ ปลายข้าว ก็ได้</p> <p>การบ่มเชื้อราไตรโคเดอร์มา (ราเขียว)</p> <p>วางถุงเชื้อในห้องที่สะอาด ปลอดภัยจากมด ไร และสัตว์อื่นๆ อากาศไม่ร้อน ไม่ตากแดดแต่มีแสงสว่าง บ่มไว้ ๕-๗ วัน เชื้อราชนิดสดีที่เจริญเต็มที่ จะสร้างสปอร์สีเขียวเข้ม จากนั้นควรนำไปใช้ทันที หรือเก็บไว้ในตู้เย็นช่องธรรมดา</p> <p>ประโยชน์ : ใช้ควบคุมเชื้อราสาเหตุโรคพืช</p> <ul style="list-style-type: none"> * ใช้แช่หรือคลุกเมล็ดพันธุ์พืช อาทิ เมล็ดพันธุ์ข้าว ผัก ไม้ผล ฯลฯ * ราดโคนต้นพืชได้* ผสมน้ำฉีดพ่นได้ * รองก้นหลุมก่อนปลูกพืชได้ <p>อัตราการใช้ : เชื้อราไตรโคเดอร์มา ๑ ถุง ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร คั้นเอาน้ำเพื่อผสมสารจับใบทุกครั้ง ฉีดพ่นช่วงเย็นมีแดดอ่อนๆ ส่วนกากที่เหลือโรยตามโคนต้นพืชได้</p>	<p>สัมภาษณ์ เกษตรกร พร้อมบันทึก ข้อมูล</p>

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีการปฏิบัติ

สัมภาษณ์
องค์ความรู้

ภาพกิจกรรมในการขยายเชื้อราไตรโคเดอร์ม่า (ราเขียว)

<p style="text-align: center;">กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีการปฏิบัติ</p>	<p style="text-align: center;">สัมภาษณ์ องค์ความรู้</p>
<p style="text-align: center;">ภาพกิจกรรมในการขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา (ราเขียว)</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: center;">บรรยายให้ความรู้เรื่องเชื้อราไตรโคเดอร์มา (ราเขียว)</p>	<p style="text-align: center;">สัมภาษณ์ องค์ความรู้</p>

ผู้บันทึกความรู้ ชื่อ นางสาวอัจฉรา พันธุ์ชัย

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอเขาย้อย

ติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอเขาย้อย อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี เบอร์โทร. ๐๘๘-๕๔๓๕๘๓๔

แบบจัดเก็บองค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน

องค์ความรู้เรื่อง : การทำไร่นาสวนผสมเพื่อความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ
เกษตรกรรม

เจ้าของความรู้ชื่อ : นางสาวดี ปิยนุสรณ์

ตำแหน่ง : เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาไร่นาสวนผสม ปี พ.ศ. ๒๕๔๘, เครือข่ายศูนย์เรียนรู้
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเขาย้อย, คณะกรรมการ
ศพก. อำเภอเขาย้อย, หมอদিনอาสา

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๒ ตำบลบางเค็ม อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘-๕๔๒๗-๙๔๒๒

วันที่บันทึก : สิงหาคม ๒๕๖๐

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

การทำไร่นาสวนผสมเพื่อความยั่งยืนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
สิ่งสำคัญ คือ “ใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด”

หลังจากจบการศึกษาแล้วคุณสุภาวดีไม่ได้ศึกษาต่อ เพราะทางครอบครัวค่อนข้างยากจน ประกอบกับลุงไม่มีบุตร จึงได้ขอกับพ่อแม่มาเลี้ยงดู และได้ช่วยเหลือคุณลุงทำงานด้านเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลัก แต่มักได้ผลผลิตน้อย เพราะน้ำท่วมขัง เนื่องจากสภาพพื้นที่ทำนาเป็นที่ลุ่มจึงประสบปัญหาในการทำการเกษตรทุกปี ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ทางราชการได้จัดทำโครงการปรับโครงสร้างระบบการผลิตทางการเกษตร (คปร.) และคุณลุงได้มอบที่ดินให้ ๑ แปลง เป็นพื้นที่ ๑๐ ไร่ จึงได้เข้าร่วมโครงการและได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและสินเชื่อ มีการปรับสภาพพื้นที่โดยเน้นร่องสวน ปลูกไม้ผล พืชผัก เลี้ยงสัตว์ปีก และการเลี้ยงปลาในร่องสวน

แรงจูงใจในการทำไร่นาสวนผสม

๑. จากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช การทำไร่นาสวนผสมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้แนะนำในการปรับเปลี่ยนพื้นที่นาข้าวเป็นการทำไร่นาสวนผสม
๓. เพื่อลดอัตราการเสี่ยงต่อความแปรปรวนของราคาผลผลิตทางการเกษตร
๔. สภาพพื้นที่มีความเหมาะสมต่อการจัดทำแปลงไร่นาสวนผสม
๕. การทำกิจกรรมทางการเกษตรที่มีหลากหลาย ทั้งการปลูกข้าว ไม้ผล พืชผัก เลี้ยงปลา และเลี้ยงสัตว์ ควบคู่กันไปทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น และมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๖. ทำให้มีรายได้หมุนเวียนทั้งรายได้รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายได้รายปี

แนวทางการดำเนินงานไร่นาสวนผสม

๑. ใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการทำกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลาย ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่
๒. ไม่ใช้สารเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิต และรักษาระบบนิเวศในแปลงเกษตร
๓. นำผลผลิตเหลือใช้ในไร่นามาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด
๔. มีการวางแผนการเก็บเกี่ยวแบบหมุนเวียนที่สามารถสร้างรายได้ตลอดปี

กิจกรรมการเกษตรในไร่นาสวนผสม

๑. นาข้าว โดยวิธีหว่านน้ำตม ไว้สำหรับจำหน่ายและบริโภคในครัวเรือน และปลูกปอเทืองหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด ในการปรับปรุงดิน
๒. ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นตามร่องสวน และพื้นที่ว่าง
๓. เลี้ยงสัตว์ปีก เพาะพันธุ์ไก่พื้นเมืองและไก่ชน
๔. เลี้ยงสัตว์น้ำ ในร่องสวน ได้แก่ ปลาไนล์ ปลาทะเพียน และปลาดุก

นาข้าว

ชะอม

มะพร้าว

รั้วมะขามอ่อน

การเลี้ยงไก่พื้นเมือง

เลี้ยงปลาในร่องสวน

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

แนวความคิดดำเนินกิจกรรมให้เกิดความยั่งยืน

๑. มีความสนใจศึกษา ค้นคว้า และทดลองปฏิบัติ เพื่อหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
๒. การปลูกพืชหลายชนิด เพื่อลดความเสี่ยงต่อความแปรปรวนของราคาผลผลิตในแต่ละฤดูกาล
๓. ผลผลิตที่เหลือใช้ในไร่นา นำมาทำปุ๋ยหมักชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมี และช่วยลดต้นทุนในการผลิต
๔. สภาพแวดล้อมในแปลงดี ผลผลิตที่ได้ก็จะเพิ่มขึ้น

ผู้บันทึกความรู้ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอยาย้อย

ติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอยาย้อย อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๑๔๐ โทร. ๐๓๒-๕๖๒๕๔๕

แบบจัดเก็บองค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน

องค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน การทำทอดมันชะคราม
เจ้าของความรู้ นางอัจฉรี เสริมทรัพย์
ตำแหน่ง เจ้าขององค์ความรู้
สังกัด เกษตรกรตำบลแหลมผักเบี้ย
วันที่บันทึกความรู้ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐

<p style="text-align: center;">กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ (ขององค์ความรู้)</p>	<p>ข้อเสนอแนะ/เอกสารอ้างอิง/คู่มือ ต่างๆที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติงานใน กิจกรรมนั้น เช่น พ.ร.บ ระเบียบ บริหารการแผ่นดิน(ฉบับที่..มาตรา. วรรค..บรรทัดที่...)ข้อพึงระวัง</p>
<p>ในพื้นที่ตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม เป็นพื้นที่ติดกับ ทะเล ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง เกษตรกรจึงมี ความคิดอยากเพิ่มมูลค่าอาหารทะเลโดยการทำทอดมันใบชะครามซึ่ง ใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น โดยซื้อปลาจากแพปลาชุมชน และ นำใบชะคราม ที่เป็นพืชที่มีอยู่มากในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการแปรรูปอาหาร ทะเลที่มีเอกลักษณ์ สร้างคุณค่า และเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน</p> <p>การทำทอดมันชะคราม</p> <p>วัตถุดิบ ๑. เนื้อปลาขูด ๒. น้ำพริกแกง ๓. ใบชะคราม ๔. น้ำตาล โตนด ๕. น้ำปลา ๖. น้ำเกลือ</p> <p>ขั้นตอนการทำทอดมันชะคราม</p> <p>๑. นำเนื้อปลามาขูดเนื้อแล้วนำมาผสมกับพริกแกงคนจนเข้ากัน เป็นเนื้อเดียว</p> <p>๒. ใส่ไข่ไก่ นวดจนเข้ากัน ระหว่างนวดให้ใส่น้ำแข็งเข้าไปเพื่อเพิ่ม ความเหนียวและนุ่ม</p> <p>๓. ใส่น้ำปลา น้ำเกลือ และน้ำตาลโตนด ปรงรสตามชอบใจ พักไว้</p> <p>๔. ใบชะครามที่ลวกจนสุก ไปคลุกกับเนื้อทอดมัน ปั่นพอเป็นคำๆ แล้วนำลงทอดในน้ำมัน</p>	<p>ข้อพึงระวัง</p> <p>๑. เลือกใบชะครามที่อ่อน (ใบมีลักษณะเขียวเข้ม ไม่เป็นสีม่วง) เนื่องจากใบชะครามแก่จะเหนียว และเค็ม</p> <p>๒. ระหว่างนวดเนื้อปลากับ พริกแกงให้ใส่น้ำแข็งระหว่างนวด จะทำให้เนื้อทอดมันมีความเหนียว</p>

<p style="text-align: center;">กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ (ขององค์ความรู้)</p>	<p>ข้อเสนอแนะ/เอกสารอ้างอิง/คู่มือ ต่างๆที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติงานใน กิจกรรมนั้น เช่น พ.ร.บ ระเบียบ บริหารการแผ่นดิน(ฉบับที่..มาตรา. วรรค..บรรทัดที่...) ข้อพึงระวัง</p>
<p>๕. เมื่อลวกใบชะครามจนสุก ให้ตัดและนำไปแช่ในน้ำธรรมดา พักให้สะเด็ดน้ำ</p> <p>๖. นำใบชะครามที่ลวกจนสุก ไปคลุกกับเนื้อทอดมัน ปั่นพอ เป็นคำๆ แล้วนำลงทอดน้ำมัน</p> <p>๗. เมื่อทอดมันสุกแล้ว ให้พักไว้ในตะแกรงสะเด็ดน้ำมันสักครู่ แล้วนำไปปรับประทาน</p>	
<p>บันทึกความรู้ นางสาวพัทธ์หทัย หงคงคา</p> <p>ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ</p> <p>สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแหลม</p> <p>ติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแหลม</p> <p style="text-align: center;">โทร ๐๓๒-๔๘๑๑๖๘</p>	

แบบจัดเก็บองค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน

เรื่อง ผลงานสร้างความยั่งยืน...สู่ความสำเร็จมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ครุศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์)

เจ้าขององค์ความรู้ชื่อ นายรัตนพงศ์ นิมวาด ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

วันที่บันทึกความรู้ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐

แนวคิดในการทำงาน มีการทดลองวิจัยในพื้นที่สวนของตนเองได้นำความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรด้านการผลิตและปรับปรุงพันธุ์พืชมาใช้ในการคัดเลือกและปรับปรุงสายพันธุ์ไม้ผล ดังนี้

๑) มะนาว ได้นำเมล็ดมะนาวพันธุ์แป้นเกษตรจากพื้นที่ต่างๆ มาปลูกในพื้นที่สวนของตนเอง แล้วคัดเลือกต้นที่มีลักษณะดี ให้ผลผลิตมาก นำไปขยายพันธุ์ปลูกเพื่อเก็บผลผลิตและทำเป็นแปลงสำหรับขยายพันธุ์จำหน่าย โดยใช้

การขยายพันธุ์แบบตอนกิ่ง การเสียบยอดบนต้นตอส้มโอพันธุ์พื้นเมืองซึ่งทนทานต่อโรครากเน่าโคนเน่าและทนต่อสภาพแวดล้อม และที่สำคัญได้มีการปรับปรุงเทคนิคการเพิ่มผลผลิตโดยเสริมรากด้วยต้นตอส้มโอพันธุ์พื้นเมือง เพื่อเพิ่มปริมาณราก ทำให้สามารถดูดน้ำและแร่ธาตุได้เป็น ๒ เท่า จนได้กิ่งพันธุ์มะนาวที่เจริญเติบโตเร็วกว่าสายพันธุ์เดิม ทนทานต่อโรครากเน่าโคนเน่า ทนต่อสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะทนต่อสภาพน้ำน้อยให้ผลผลิตมาก ๓,๐๐๐-๕,๐๐๐ ผล/ต้น ให้ผลผลิตเร็วตั้งแต่อายุ ๘ เดือน หลังปลูก และให้ผลผลิตตลอดทั้งปีเป็นที่ต้องการของเกษตรกรอย่างกว้างขวาง

๒. มะละกอ ได้ทดลองหาวิธีตอนมะละกอ ทำให้ได้มะละกอที่ต้นเตี้ย ให้ผลผลิตเร็ว ไม่ต้องรอการคัดเลือกเพศเหมือนการปลูกด้วยเมล็ดดังเช่นที่ปฏิบัติกันมา สามารถให้ผลผลิตตลอดปีหรือตามภาษาชาวบ้านเรียกว่า “ลูกไม่ขาดคอ” นอกจากนี้ยังเป็นผู้ริเริ่มนำวิธีการปลูกมะละกอแบบใหม่โดยการตัดรากแก้วต้นกล้ามะละกอก่อนนำลงปลูกในหลุมและวางต้นเอนให้ยอดหันไปทางทิศตะวันออก ทำให้มะละกอเจริญเติบโตเร็วเพราะเมื่อดูดรากแก้วออกมะละกอจะแตกรากรากฝอยจำนวนมาก สามารถดูดน้ำและธาตุอาหารได้มากขึ้น นอกจากนี้การหันยอดไปทางทิศตะวันออก ทำให้มะละกอได้รับแสงแดดในตอนเช้าเต็มที่ซึ่งส่งผลให้มีการสังเคราะห์แสงมากขึ้นด้วย

๓. มะม่วง ได้นำสายพันธุ์มะม่วงน้ำดอกไม้จากแหล่งต่างๆ มาปลูกเพื่อคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีลักษณะที่ดี ผลใหญ่และยารสชาติดี ผิวสวย เป็นที่ต้องการของตลาด โดยการทาบกิ่งมาปลูกเพื่อผลิตผลส่งจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังนำสายพันธุ์ที่คัดเลือกไว้มาปลูกเป็นแปลงแม่พันธุ์สำหรับทาบกิ่งจำหน่ายให้กับเกษตรกรและผู้สนใจด้วย

๔. กล้วยหอมทอง มีการคัดเลือกสายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตคุณภาพดี ลูกสวยเครือใหญ่นำไปเพาะเนื้อเยื่อแล้วนำกลับมาปลูกใช้ระยะเวลา ๕ ปีค้นคว้าวิจัยทดลอง เรื่องของปุ๋ยและฮอร์โมนเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับปุ๋ยอินทรีย์ จนสามารถออกปปลีได้ตั้งแต่ตอนอายุ ๕ เดือน และเก็บเกี่ยวได้ไม่เกิน ๘ เดือน และที่สำคัญการปลูกแบบไม่มีการใช้ไม้ค้ำ ประหยัดเวลา และสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้

ได้มีการทดลองผลิตพืชแบบผสมผสาน จนได้รูปแบบที่เหมาะสม โดยเลือกชนิดพืชที่ปลูกจำนวน ๔-๕ ชนิดต่อหนึ่งแปลงปลูกได้แก่ มะม่วงหรือมะนาว ร่วมกับกล้วยหอม/กล้วยไข่ มะละกอ ชิง พริก หรือข้าวโพด ซึ่งทำให้มีผลผลิตจำหน่ายหรือสร้างรายได้ตั้งแต่สองเดือนแรกเป็นต้นไปก่อนไม้ผลหลัก ได้แก่มะนาวหรือมะม่วงจะให้ผลผลิตและสร้างรายได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ได้นำไปปฏิบัติและมีรายได้ตลอดปี

ผู้บันทึกความรู้ นางสาวนิตยา ตั้งศุภรวัช ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอหนองหญ้าปล้อง

ติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โทร. ๐-๓๒๔๙-๔๑๗๙

องค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ

คุณลุงบุญส่ง ชุนพหวนิช ผู้บุกเบิกเกษตรกรอินทรีย์แห่งบ้านหนองพลับ

ประวัติ

เกิดวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๐๖ เรียนจบ ม.๒ สายอาชีพช่างตัดผม แต่งงานกับคุณเคียง ปี ๒๕๐๖ มีบุตรหญิง ๓ คน ชาย ๑ คน อาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๔๒ ม.๓ ต.หนองพลับ อ.เมือง จ.เพชรบุรี เริ่มใช้ชีวิตทำนา เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๙-๒๕๑๐ ปี ๒๕๑๑ เริ่มปลูกข้าวลูกผสม กข.๑ ลูกชาวบ้านเรียก “ไอ้เจ๊กบ้า” จากปี ๒๕๒๗ เป็นต้นมา ไม่เผ่าชยะที่มาจากกิ่งไม้ใบหญ้าทุกชนิด โดยนำมาหมักเป็นปุ๋ย ไม่ใช้สารเร่งใดๆ ทั้งสิ้น ใส่นาข้าว ปลูกต้นไม้ทุกอย่างคิดเอง ทดลองเอง ลองผิดลองถูกมาโดยตลอด อยากฝากข้อคิดเตือนสติว่า “เกษตรกรไทยทุกวันนี้ กำลังทำลายตัวเอง และทำลายเพื่อนร่วมโลกโดยไม่เจตนา”

เกียรติประวัติ/เกียรติคุณ

- เป็นเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพทำนา รางวัลที่ ๑ ประเภทข้าวอินทรีย์ประจำปี ๒๕๔๙
- รับรางวัล มูลนิธิเกษตรกรสำนึกรักบ้านเกิด ประจำปี ๒๕๕๑ จากบริษัท ดีแทคคอร์เปอร์เรชั่น จำกัด (มหาชน)

ผลงาน

- เป็นหัวหน้ากลุ่มเกษตรกรทำนาหนองพลับ
- คณะกรรมการสถานศึกษา กศน. อำเภอเมืองเพชรบุรี
- การตากข้าวให้ได้ข้าวเปลือก คุณภาพ
- การทำฮอโมนจากแมลงนูนหลวง เรื่องการเจริญเติบโตของต้นข้าวคุณภาพสูง
- การทำปุ๋ยหมักจากขยะ

- การทำน้ำหมักจากผลไม้เน่า
- การทำอีเอ็มบอลเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม
- การทำการเกษตรแบบดั้งเดิมผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่
- เป็นวิทยากรการทำนา การทำปุ๋ยหมัก ฯลฯ

การทำไฮโมนจากแมลงนูนหลวง บำรุงต้นข้าว

แมลงนูนหลวงเป็นศัตรูของพืชที่เกษตรกรหลายๆท่านเคยประสบมาแล้วทั้งกัดกินต้นข้าว ตันมันสำปะหลัง ตันปาล์มน้ำมัน และพืชอีกหลายๆชนิด ลุงบุญส่ง ชุนพหวนิช เกษตรกรสำนึกรักบ้านเกิด จ.เพชรบุรีก็เจอปัญหานี้เช่นกันก็เลยนำแมลงนูนหลวงที่จับมาได้มาทำไฮโมนเร่งการเจริญเติบโตของต้นข้าว ซึ่งมีวิธีการทำดังนี้

การทำไฮโมนจากแมลงนูนหลวงบำรุงต้นข้าว

วัสดุอุปกรณ์

- ขวดน้ำพลาสติกขนาด๑.๒๕ลิตรพร้อมฝาปิด

- กากน้ำตาล ½ ลิตร

- แมลงนูนหลวง 1/2 ขวด

วิธีการทำ

- ทำการรวบรวมแมลงนูนหลวง มาประมาณ 1/2 ของขวดน้ำ (การจับแมลงนูนหลวงเมื่อจับมาได้แล้วต้องรีบนำมาใส่ในขวดเพื่อป้องกันไม่ให้แมลงนูนหลวงคายสารอาหารออกมาก่อน)
- เมื่อนำแมลงนูนหลวงมาใส่ในขวดเรียบร้อยแล้วให้ใส่กากน้ำตาล ลงไปในขวดแล้วปิดฝาให้สนิท(เมื่อใส่กากน้ำตาลและแมลงนูนหลวงแล้วอย่าให้เต็มขวด ให้มีประมาณ 3/4 ของขวด และมีอากาศอยู่ประมาณ 1/4 ของขวดเพื่อป้องกันขวดระเบิดเนื่องจากแก๊สที่เกิดจากการหมัก)
- ทำการเขย่าให้กากน้ำตาลให้เข้ากับแมลงนูนหลวง
- นำไปวางไว้ในที่ร่มประมาณ๓เดือนโดยที่ห้ามเปิดฝา
- เมื่อครบสามเดือนแล้วก็สามารถนำไปใช้ได้ โดยโฮโมนที่ได้จะมีสีดำ มีกลิ่นหอม (ถ้ามีกลิ่นเหม็นแสดงว่าใช้ไม่ได้)

การนำไปใช้

- นำโฮโมนที่หมักได้ ขนาด ๑๐ cc. (ห้ามใช้มากเกินไปเพราะโฮโมนมีความเข้มข้นสูงมาก)ผสมน้ำสะอาด๒๐ ลิตรฉีดพ่นนาข้าวในช่วงที่ข้าวตั้งท้อง จะทำให้ข้าวรวงใหญ่ น้ำหนักดี

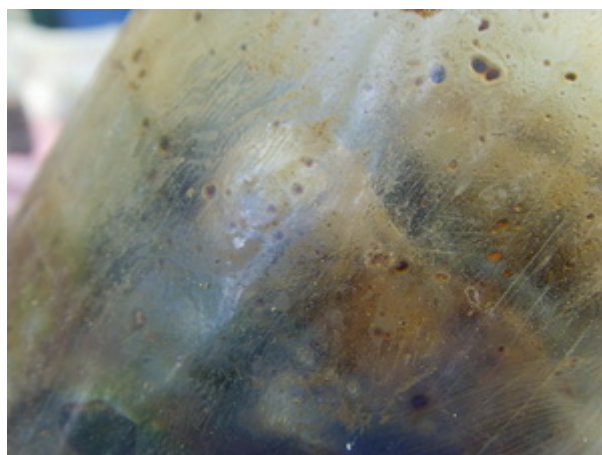
ลักษณะของตัวอ่อนของแมลงนูนหลวงที่นำมาทำเป็นโฮโมนซึ่งหาได้จากกองดินหรือกองเศษวัสดุพืชต่างๆ

เมื่อนำแมลงนูนหลวงมาใส่ในขวดเรียบร้อยแล้วให้ใส่กากน้ำตาล ลงไปในขวด

เมื่อใส่กากน้ำตาลและแมลงนูนหลวงแล้วอย่าให้เต็มขวด ให้มีประมาณ $\frac{3}{4}$ ของขวดและมีอากาศอยู่ประมาณ $\frac{1}{4}$ ของขวดเพื่อป้องกันขวดระเบิดเนื่องจากแก๊สที่เกิดจากการหมัก

ทำการเขย่าให้กากน้ำตาลให้เข้ากับแมลงนูนหลวง

น้ำไฮโมนที่หมักได้ที่แล้วสามารถนำไปใช้ได้

สูตรปุ๋ยช่วยให้ข้าวงาม

สูตรการทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ ช่วยให้ข้าวงาม หญ้าไม่งอกในนาข้าว

วัสดุ

๑. หอยเชอร์รี่ ๒๐ กก.
๒. ผลไม้เน่า ๕ กก.
๓. ละอองข้าว ๒๐ กก. (ช่วยขจัดกลิ่นและให้ข้าวงาม)
๔. หัวกะทิที่เคี้ยวแล้ว ๔-๕ กก.
๕. กากน้ำตาล ๑ ลิตร

วิธีทำ นำส่วนผสมทั้งหมดมาคลุกเคล้าให้เข้ากัน หมักทิ้งไว้ ๒๐ วัน ก็สามารถนำไปใช้ได้

อัตราการใช้ ๒ ลิตร/๑ ไร่ ก่อนนำมาใช้ให้นำหัวกะทิที่เคี้ยวแล้วมาผสมแล้วเทลงแปลงนา ปุ๋ยน้ำจะไหลเป็นทางไปตามแปลงนา

การตากข้าวให้ได้ข้าวเปลือกคุณภาพสูง

การตากข้าวให้ได้ข้าวเปลือกคุณภาพสูงนั้นจะส่งผลให้ได้ข้าวเปลือกแห้งที่มีคุณภาพสูงนั้นจะส่งผลให้ขายข้าวเปลือกได้ราคาสูงตามไปด้วย เพราะในปัจจุบันเครื่องมือในการทดสอบคุณภาพข้าวก่อนที่โรงสีจะรับซื้อนั้นสามารถดูได้ว่าข้าวเปลือกที่ใส่เข้าไปนั้นจะออกมาเป็นข้าวสารกี่กรัม ข้าวกล้องรวมกี่กรัม ข้าวปลายหักกี่กรัม ดังนั้นจึงมีการกำหนดราคาจากการรับซื้อดังกล่าว บางครั้งการตากข้าวไม่ดีก็ทำให้ได้ข้าวเปลือกที่คุณภาพไม่ดี มีความชื้นสูง

การตากข้าวให้ได้ข้าวเปลือกคุณภาพสูง

- สถานที่ในการตากข้าวควรเป็นลานปูนหรือในลานผ้าใบก็ได้
- จากนั้นก็นำข้าวมาทำการตากบนลานโดยพยายามอย่าให้หนามากนัก (ประมาณ ๕ ซม.)
- เวลาตากข้าวต้องพลิกกลับถึงก้นกองทุกครั้งเพื่อจะให้อากาศได้ผ่านพื้นที่ที่มีข้าวที่เปียกหรือมีความชื้นอยู่ อากาศจะช่วยไล่ความชื้นได้ส่วนหนึ่ง เมล็ดข้าวจะแห้งเร็วขึ้น
- พยายามกลับข้าวที่ตากไว้จากด้านล่างขึ้นด้านบนบ่อยๆหลายๆรอบเมล็ดข้าวจะแห้งเร็วขึ้น
- ระยะเวลาในการตากถ้าหากว่ามีแดดจัดๆควรใช้เวลาประมาณ ๒-๓ วันก็ใช้ได้แล้ว
- วิธีการสังเกตว่าข้าวที่ตากไว้แห้งดีหรือยังเมื่อข้าวที่ตากไว้ได้ที่แล้วก็ให้ลองใช้ฟันกัดข้าวดูถ้ากัดแล้วมีเสียงดังป๊อกแล้วเมล็ดข้าวกระเด็นแสดงว่าแห้งสนิทแล้วแต่ถ้ากัดแล้วยังหนึบอยู่ก็ให้ทำการตากต่อไป
- เมื่อข้าวแห้งสนิทดีแล้วก็ทำการเก็บรวบรวมใส่ในกระสอบปุ๋ยได้
- ส่วนข้าวเปลือกที่เหลือที่ยังไม่ได้ตากหรือตากไม่ทันให้นำข้าวเปลือกที่ได้มากองในที่ร่มและควรเป็นที่ที่ยกพื้นสูงเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้ตลอดข้าวจะไม่เสีย (จะยืดอายุได้อีกประมาณ ๑๐-๑๕ วัน) แต่ถ้าหากว่าใส่กระสอบปุ๋ยไว้จะเก็บไว้ได้ประมาณ ๓-๔ วันเท่านั้น

ข้าวที่นำมาตากบนลานปูน

อุปกรณ์ที่ใช้ในการพลิกกลับข้าวที่ตากไว้ซึ่งลุงบุญส่งประดิษฐ์ขึ้นเอง

การใช้อุปกรณ์ตัวนี้จะทำให้สามารถพลิกกลับข้าวได้ง่ายขึ้น

พยายามกลับข้าวที่ตากไว้จากด้านล่างขึ้นด้านบนบ่อยๆหลายๆรอบเมล็ดข้าวจะแห้งเร็วขึ้น

เมื่อพลิกกลับข้าวแล้วก็เกลี่ยให้ทั่ว

ระยะเวลาในการตากถ้าหากว่ามีแดดจัดๆควรใช้เวลาประมาณ ๒-๓ วันก็ใช้ได้แล้ว

ข้าวที่แห้งดีแล้วก็นำไปบรรจุกระสอบได้เลย

เกษตรกรต้นแบบ

ชื่อ นายสำน นามสกุล นาคขำ

ที่อยู่ เลขที่ ๘ หมู่ ๘ ตำบลพุดสวรรค์ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

จากเกษตรกรถึงเกษตรกร

ชีวิตเกษตรกรที่จะทำกินต้องรู้จักดินของเราก่อน มีที่ดินก็อย่าดีใจ เพราะดินแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นเกษตรกรของไทยต้องศึกษาเรื่องดินก่อนการทำกิน ชาวเจ้าได้เข้าอบรมเรื่องดินและได้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงดิน การปรับปรุงดินมีหลายวิธี แต่เกษตรกรของเราบางคนคิดว่ามันช้า จึงใช้แต่ปุ๋ยเคมีจึงทำให้ดินเสีย ปลูกพืชไม่เจริญเติบโต เมื่อดินหมดเชื้อปุ๋ยเคมี ชาวเจ้า นายสำน นาคขำ ขอเชิญชวนเกษตรกรของเราต้องเริ่มต้นทำกินโดยการปรับปรุงดินเป็นอันดับแรก โดยใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกเพราะหาใช้ได้ง่ายและราคาไม่แพง ดังเช่น “ดินดี พืชงาม ได้ได้”